

DREPTUL

LEGIslaŢIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENŢA — ECONOMIE POLITICA

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ŞI DUMINECA

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA STRADA DOANNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an şi pe jumătate de an
la 1 Ianuarie şi 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

Art. 409 pr. civ. şi legile de ordine publică, de Grig. Dimitrescu.
JURISPRUDENŢA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casaŢiune şi justiŢie*,
secŢiunea III: Th. Mexi cu Ministerul de finance.

Curtea de apel din Bucureşti, secŢiunea III: Barod Barbu B.
Bellu cu N. Stănescu.

Tribunalul judeŢului Iaşi, secŢiunea III: Vasile C. Dolhescu cu
Ion L. Belceseu şi altul.

JURISPRUDENŢA STRĂINĂ.— *ObservaŢie* de S. R.

Art. 409 pr. civ. şi legile de ordine publică

(URMARE)¹⁾

Am văzut în expunerea din numerile precedente că toate legile, fără excepŢie, sunt de ordine publică, şi că particularii nu pot derogă delă nici o lege. Ce înseamnă atunci derogarea delă lege, de care vorbesc autorii, şi care este adevăratul înŢeles al art. 5 din codul civil?

9. *Ce înseamnă derogarea delă lege de care vorbesc autorii.* — Cu cât ne gândim mai mult, zice Vareilles-Sommières în studiul de care ne ocupăm, cu atât suntem mai miraŢi că autorii consideră ca o derogare delă legi, fie renunŢarea la un drept pe care legea ni-l acordă, fie faptul de a-şi explica gândirea sau de a uză de libertatea convenŢiilor şi prin aceasta de a nu da loc la aplicarea legilor interpretative sau supletive²⁾.

1) Vezi *Dreptul* No. 56 din 1910.

N. R.

2) Pentru a înŢelege această frază, cititorul trebuie să fie la curent cu articolul precedent din *Dreptul* No. 56 din 19 Septembrie a. c.

Cum se poate ca nişte jurisconsulŢi să nu-şi cunoască ştiinŢa până într'atâta?

Cu acest mod de a vedeă, derogarea şi încă derogarea valabilă delă legi, lucru pe cât de grav, pe atât de surprinzător, ar fi pâinea cotidiană a tuturor cetăŢenilor.

Dacă renunŢarea la drepturile pe care legea ni le dă este o derogare la lege, înseamnă a derogă delă lege faptul de a face o înstrăinare oarecare. Derog delă lege când vând un imobil pe care îl dobândisem în virtutea legi succesoriale sau în virtutea art. 971 din codul civil combinat cu art. 721 urm. din procedura civilă; derog delă lege când dau un iepure pe care am devenit proprietar în virtutea legi vânatului; derog delă lege când renunŢ la o servitute legal dobândită, când repudiez o succesiune cu care legea m'a investit, când renunŢ la o substituŢie de care sunt grevat, când primesc o *datio in solutum*, când nu cer divorŢul în urma unei injurii grave, când nu urmăresc pe autorul unui delict sau quasi-delict, când iert de datorie pe debitorul meu, când cedez o creanŢă, când nu invoc o nulitate de formă a citaŢiei, când cumpăr ceva (căci prin aceasta alienez banii ai cărui proprietar sunt în virtutea vre-unei legi).

Pe de altă parte, dacă faptul de a nu da ocazie să se aplice vre-unei legi interpretative înseamnă a derogă delă lege, sute de alte derogări vor veni să se adauge în decursul vieŢei la miile care pre-

ced. Când explic în testamentul meu sau într'un contract, modul meu de a înțelege oarecari cuvinte ambigue, ca spre exemplu sensul cuvintelor «mobile» sau «efecte mobiliare», derog dela lege. Când fixez, de acord cu creditorul meu, un loc pentru plata datoriei, derogăm dela lege. Când stipulez o clauză penală, când liberez cu anticipație pe debitor de riscuri, când consimt ca plata să se facă în rate, când hotărîm ca rezoluția contractului să se producă de plin drept în caz de neexecutarea uneia din părți, se cheamă că derogăm dela lege. Logodnica mea și cu mine derogăm dela lege când adoptăm regimul separațiunii de bunuri, de oarece împiedicăm aplicațiunea legii supletive, care, după unii autori, supune regimului dotal pe soții cari se căsătoresc fără a adopta alt regim. Când fac un testament derog dela lege, căci fac imposibilă aplicarea unei legi supletive, anume a legii successorale, care distribue averea lui *de cujus*, dacă nu a făcut-o el însuș.

Dacă ar fi să ne luăm după autori, legiuitorul nostru este un tiran, de oarece interzice atâtea acte utile, necesare și toate foarte inocente. El le interzice, odată ce faptul de a le îndeplini înseamnă a derogă dela lege. Dar, pe de altă parte, e un tiran cum se cade, de oarece tolerează toate actele și convențiile contrare comenzilor lui.

Un Socrate, care ar prefera să moară decât să se sustragă dela lege, un suflet delicat, care, fără a se îngriji de sancțiune, ține să observe în mod scrupulos toate legile țării sale, s'ar simți însă foarte nenorocit dacă ar lua la serios ceea ce spun autorii. Un asemenea om n'ar putea face aproape nici un act al vieții civile fără a violă vre-o lege, căci a derogă dela o lege, din partea unui cetățean, înseamnă pur și simplu a o nesocoti.

Dar cine nu va conveni, la sfârșitul acestei discuțiuni, că dacă o lege se opune cu adevărat la renunțarea sau clauza pe care o consimt, nu mă pot sustrage dela această lege și nu pot face o renunțare sau o convenție valabilă; și că, dacă actul e valabil, motivul e că nici o lege nu îl oprește și că, prin urmare, făcându-l, nu derog dela nici o lege.

10. *Realitatea ascunsă în art. 5 din codul civil.*
E probabil că legiuitorul, când a formulat o propozițiune atât de contrară rațiunii, a voit să exprime ceva real și exact. Ceea ce a spus *nu poate fi* ceea ce a voit să zică. Rămâne deci de cercetat care este adevărul pe care îl avea în minte, pe care voia să-l exprime, dar pe care l-a desfigurat atât de rău.

Iată, după Vareilles-Sommières, ceea ce a voit să zică :

Se poate, în principiu, renunța la drepturile pe care legea le conferă; totuș nu se poate, atunci când legea interzice acest lucru, și legea interzice fie expres fie tacit, când renunțarea ar fi contrară bunelor moravuri sau ordinii publice.

Să comentăm pe scurt aceste idei.

În principiu, putem renunța la drepturile pe care legea ni le recunoaște sau ni le dă.

Legea vrea ca, în cutare circumstanță, în urma cutărui act, să dobândim cutare drept, de oarece e just și util ca noi să-l dobândim. Dar de obicei ea nu voește ca noi să conservăm acest drept fără voe, de oarece de ordinar nici un motiv nu cere să fie așa, ci din contra motive serioase cer să fie altfel.

Dacă toate drepturile, care ne sunt recunoscute sau date de lege, nu ar fi susceptibile de renunțare, adică inalienabile, omenirea ar fi petrificată în nemișcare. Se poate oare concepe o societate unde n'ar fi permisă nici o alienare, nici o iertare de datorie, nici o renunțare la succesiune? Și unde nici o obligație și nici o plată nu ar fi posibile, de oarece trebuie să renunți la un drept ca să te obligi, și să renunți la altul ca să plătești.

Și nu e pericol, de ordinar, ca o persoană să renunțe la un drept fără just motiv și fără un consimțământ binecuvântat: iată de ce ajunge ca legea să atribue oamenilor drepturi pentru ca cu atât să-și fi îndeplinit față de dânsii toate datoriile de justiție și de protecție; să facă pe urmă ce vor cu ele; interesul personal al fiecărui va fi atunci cel mai bun proteguitor al omului. Binele public, care eră interesat ca dreptul să fie recunoscut cetățenilor, și ca în același timp să le fie recunoscut și dreptul de a dis-

pune de acest drept, este complet desinteresat în chestiunea de a se ști dacă fiecare dintre ei, în deplină libertate și în deplină cunoștință de cauză, conservă acest drept sau renunță la el.

Dar, în mod excepțional (cu toate că foarte adesea), legea oprește ca să se renunțe la un drept pe care ea îl recunoaște sau îl dă.

Și face aceasta, și trebuie să o facă, ordecâteori renunțarea ar fi contrară moralei sau ordinei publice.

Ordinea publică cuprinde, dealtfel, în primul rând, și observarea regulilor moralei: așa că ne-am putea mulțumi a zice că legea oprește renunțările contrare ordinei publice.

În fiecare caz, când renunțarea e contrară bunelor moravuri sau ordinei publice, voința prohibitivă a legiuitorului e manifestată foarte clar. Ea nu e totdeauna expresă: cele mai adeseori poate fi tacită, dar e vizibilă și sigură, de oarece e rațională și necesară, și nu se poate concepe ca legiuitorul să nu o aibă.

În unele cazuri e îndoială, nu direct asupra chestiunii de a se ști dacă legea oprește renunțarea, ci asupra chestiunii de a se ști dacă renunțarea e sau nu contrară ordinei publice.

Art. 5, chiar readus la adevăratul său înțeles, nu e decât o simplă și elementară enunțare doctrinală, și, după cum zice Huc, nu are nici o valoare legislativă.

1° Mai întâiu, renunțarea la drepturile pe care legea ni le recunoaște sau ni le dă, este nulă când această renunțare e contrară bunelor moravuri, adică moralei, adică legilor naturale.

Așa ar fi, ordecâteori dreptul de care e vorba e în acelaș timp o datorie prescrisă de legea naturală. Nu se poate renunța la o datorie. De aceea e nulă renunțarea bărbatului la dreptul de a exige fidelitate și ascultare dela soția sa, renunțarea tatălui la dreptul de a-și crește copiii, de a-i corijă.

De asemenea e contrară bunelor moravuri renunțarea când constituie o încurajare la rău pentru beneficiarul renunțării. Așa ar fi renunțarea la dreptul de a cere reparațiune pentru dolul sau violența ale cărei victime poți fi în viitor din partea cutărei sau cutărei persoane,

2° E tot așa de ușor a indică cazurile generale în care renunțarea ar fi contrară numai ordinei publice. Căci ceea ce e greu de conceput și de definit nu este, orce ar zice autorii, ordinea publică; ceea ce e imposibil de înțeles și de arătat, sunt numai *legile de ordine publică* considerate în opoziție cu acele care nu ar fi de ordine publică.

a) Renunțarea la un drept ar fi contrară ordinei publice, mai întâiu, când acest drept nu e creat de legea pozitivă numai în interesul imediat al titularului dreptului, dar și în interesul imediat al terțiilor; cu alte cuvinte, când acest drept, este și aci, o datorie, o datorie impusă de legea pozitivă, în loc să fie impusă de legea naturală.

Dreptul, în asemenea cazuri, este dreptul altora tot atât, ba uneori și mai mult decât este al titularului; ar fi contrar binelui public dacă s'ar putea privă terții de beneficiile pe care legea a vrut să le procure.

Așa, nu putem renunța la dreptul de a votă, la dreptul de a fi jurat, la dreptul de a fi militar, căci aceste drepturi nu ne sunt date în propriul nostru interes, dar tot atât și mai ales în interesul tuturor concetățenilor noștri; asta e o misiune publică, o datorie pe care trebuie să o îndeplinim.

O persoană capabilă nu poate renunța la capacitatea sa, precum nu o poate modifica, căci publicul e interesat ca o capacitate să existe acolo unde este rațional ca să existe, și ca incapacități factice să nu îmulțească cauzele de nulitate, să nu provoace nesiguranță și să nu încetinească activitatea afacerilor.

Achizitorul unui imobil nu poate conveni în mod util cu alienatorul ca transfertul să nu fie adus la cunoștința publicului, căci transcripțiunea nu e numai un drept pentru el, dar o datorie pe care o are față de public.

b) În al doilea loc, renunțarea la un drept ar fi contrară ordinei publice și este deci prohibită când renunțătorul este un incapabil.

Justiția și binele comun reclamă ca acei cari sunt incapabili să nu poată în mod valabil dispune de drepturile lor. Dacă copilul, nebunul... ar putea în mod valabil să dispue de drepturile

lor, adică să renunțe la ele, bunurile lor în realitate ar fi expuse prădărei, iar ruinari nedrepte și desordine scandaloase ar turbura societatea.

Incapabilul nu poate deci prin el însuși nici să alieneze — ceea ce înseamnă a renunța la dreptul de proprietate asupra unui lucru determinat, — nici să se oblige — ceea ce înseamnă a renunța în mod parțial la libertatea sa.

Nici nu poate renunța la dreptul de a ataca alienarea sau obligațiunea ce a subscris — ceea ce înseamnă a face iarăși indirect ceea ce nu are de loc aptitudinea de a face.

A *fortiori* nu poate renunța în mod general la incapacitatea sa. Prin ce cerc vișios incapacitatea ar putea să-și vindece ea singură infirmitatea? Nu se poate renunța la o inaptitudine, care este o realitate independentă de voința sa.

c/ In al treilea loc, renunțarea la un drept ar fi contrară ordinei publice, când este sigur că aproape totdeauna ea s'ar face fără cunoștința de cauză și fără libertate suficientă.

Aceasta s'ar întâmpla pentru unele drepturi a căror utilitate e îndepărtată și eventuală. Actualmente, titularul nu vede toată importanța acestui drept; renunțarea ar fi făcută cu ușurință; nici un interes prezent și sensibil nu îl protejează contra solicitărilor acelor cari ar beneficia de renunțarea sa; ar însemna răutatea din partea cuiva să refuze un sacrificiu care, pentru moment, pare așa de ușor; renunțarea ar deveni de stil în contractele în cari asemenea drepturi germinează.

Se poate zice că legea protejează în acest caz tot o incapacitate, o incapacitate specială, provocată de ignoranță, de neprevădere și de constrângere morală.

Renunțarea consimțită în asemenea condițiuni ar fi contrară ordinei publice, căci ar fi urmată de ruină, de regrete, de recriminări; o nedreptate ar turbura societatea.

Pentru aceste motive, legea nu permite femeii măritate să renunțe la ipoteca legală, nici la dreptul de a repudia comunitatea sau beneficiul de emolument (ipoteze speciale dreptului francez).

Pentru aceleași motive, nu e permis a se renunța la o succesiune care nu e încă deschisă,

nici la o prescripție viitoare, nici după unii la dreptul de a cere în viitor un termen de grație.

d/ In al 4-lea loc, renunțarea la un drept ar fi contrară ordinei publice, când abdicarea dela acest drept ar lăsa câmp liber încălcărilor, confuziunilor, certurilor, conflictelor și proceselor.

Așa ar fi renunțarea la dreptul de grănițuire, renunțarea la dreptul de separațiune în orașe, renunțarea la dreptul de a cere împărțeala....

e) In sfârșit, renunțarea la un drept e proibită ca contrarie ordinei publice, când această renunțare, fără mare profit pentru acel în favoarea căruia este făcută, ar atrage pentru cealaltă parte o cheltuială inutilă prea mare, și ar diminua prin urmare forțele productive ale societății.

Așa ar fi renunțarea la dreptul de a dobândi jumătatea unui zid care ne mărginește fundul. Renunțarea ar trebui deci, fără avantaj mare pentru proprietarul zidului, să clădească cu cheltuială mare un al doilea zid alăturat de cel dintâiu și din punct de vedere *economic* inutil: ar fi o risipă inutilă a bogăției.

Adeseori mai multe din aceste motive se întâlnesc și se fortifică unele pe altele pentru a reclama nulitatea renunțării la unele drepturi.

Așa, nu se poate renunța la starea sa, nici la dreptul de a-și reclama starea și de a o proba, de oarece starea unei persoane este izvorul datoriilor pozitive, și negative, dela care morala nu permite cuiva să se sustragă; de oarece, mai mult, starea este un fapt care, chiar abstracție făcând de legile naturale, interesează pe terții din mai multe puncte de vedere, în special din punctul de vedere al drepturilor de succesiune; de oarece, în sfârșit, o asemenea renunțare ar fi făcută în ignoranța consecințelor viitoare și a valorii lucrului sacrificat.

Iată tot ce a voit să spună art. 5: în principiu legiuitorul permite să se renunțe la drepturile pe care el le acordă sau le recunoaște; el interzice renunțarea numai atunci când această renunțare ar fi contrară bunelor moravuri și ordinei publice.

Iată ideile pe care redactorii codului le-au rezumat atât de defectuos în art. 5. Ei au pre-

zintat ca o derogare dela lege, renunțarea la drepturi pe care legea însăși ni le conferă, ceeace e un solecism de gândire; ei au calificat legi de ordine publică legile care conferă drepturi la cari o altă voință legislativă interzice a se renunța, ceeace e un barbarism intelectual, căci legile la beneficiul cărora se poate renunța, interesează tot atât binele public ca și celelalte.

Cu aceasta am terminat expunerea teoriei lui Vareilles-Sommières.

Intr'un număr viitor, începem examenul art. 409 din procedura civilă.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA III

Audiența dela 7 Maiu 1910

Președinta d-lui G. P. Petrescu, președinte

Th. Mexi cu Ministerul de finance

CONTRIBUȚIUNI DIRECTE. — IMOBILE STĂPÂNITE ÎN INDIVIZIUNE. — ÎNSCRIEREA LOR ÎN ROLURI. — SCHIMBARE DE NUME. — TITLU TRANSLATIV DE PROPRIETATE. — ART. 28 DIN LEGEA DE CONSTATARE ȘI PERCEPEREA CONTRIBUȚIUNILOR DIRECTE.

Potrivit dispozițiilor art. 28 din legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe, imobilele stăpânite în indiviziune se vor înscrie în roluri sau pe numele casei autorului comun sau pe numele tuturor proprietarilor neîmpărțiți, iar schimbarea de nume nu se va putea face în matricole de cât după înfățișarea unui titlu legal translativ de proprietate.

Prin urmare, comisiunea de apel nu comite nici un exces de putere și nu violează dispozițiunile sus citatului text de lege când menține impunerea unui comostenitor pe numele casei autorului comun, dacă partagiul încă nu e definitiv între moștenitori sau când cel ce pretinde schimbarea de nume nu prezintă un act translativ de proprietate.

No. 202.— Respins, recursul făcut de Th. Mexi contra deciziunei comisiunei de apel a județului Ialomița, cu No. 242 din 1910, dată în proces cu Ministerul de finance.

S'au ascultat: d-l avocat Al. Cerban, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat D. Ionescu, delegatul fiscului, în combateri.

Curtea, deliberând,
Asupra motivului de casare invocat:

I. «Exces de putere, greșită interpretare a art. 28 din legea de constatare și percepere și greșită aplicare a principiilor în materie de indiviziune,

«Este constant în fapt și rezultă în mod formal din deciziunile comisiunei de apel că am stabilit până la evidență înaintea instanțelor de fond, atât calitatea mea de moștenitor al defunctului V. Zappa, cât și calitatea drepturilor mele în succesiunea zisului defunct, cu toate acestea, instanțele de fond imi resping cererea de a fi inseris cu impozitul funciar pentru partea ce mi se cuvine din averea defunctului V. Zappa, sub cuvânt că, conform art. 28 alin. 2 din legea de constatare și percepere, nici o schimbare de nume nu se va putea face în matricole decât după înfățișarea unui titlu translativ de proprietate, și că subsemnatul nu voiu avea un asemenea titlu translativ decât în momentul când starea de indiviziune între moștenitorii Zappa va înceta prin o hotărâre de împărțeală definitivă și executată, prin care se va determina partea mea succesorală.

«Instanța de fond dă astfel o rea interpretare citatului articol, căci, conform art. 644 din codul civil, succesiunea ab intestat constituie un mod de dobândire a proprietății și deci un titlu translativ în sensul art. 28; iar, pe de altă parte, împărțeala fie voluntară, fie judiciară, are, conform art. 786 din codul civil, un efect declarativ.

«Instanța de fond nesocotește în același timp principiile relative la starea de indiviziune, atunci când hotărăște că fiind în stare de indiviziune, n'as avea un drept de proprietate cert și determinat în averea succesorală imobiliară, care să poată servi de bază impozitului funciar».

II. «Exces de putere și violarea art. 1 alin. d din legea impozitului funciar și nemotivare.

«Am susținut înaintea instanței de fond că nu trebuie să plătesc ca impozit decât $6\frac{1}{2}\%$, intrucât am domiciliul în țară în sensul art. 1 din legea impozitului funciar, invocând un certificat, No. 75 din 1910, al comunei București, unde am proprietate, constatând că am domiciliat și domiciliiez în țară.

«Instanța de fond înlătură această dovadă, singura legală pentru stabilirea domiciliului, sub cuvânt că n'ar constitui o dovadă complectă, fără a arăta intrucât și de ce, și dă astfel cu exces de putere o hotărâre nemotivată și contrară art. 1 din legea impozitului funciar».

Având în vedere că se constată, din decizia supusă recursului, că recurentul a cerut să fie trecut în roluri cu impozitul funciar pentru partea ce i s'ar cuveni din averea imobiliară a defunctului V. Zappa, cu cota de $6\frac{1}{2}\%$ în loc de 13% , întru cât este domiciliat în țară;

Că, în sprijinirea acestei cereri, recurentul a invocat actele de tranzacție autentificate de trib. llovo la No. 7192 și 7231 din 1892, prin care i se recunoaște dreptul său de moștenire pe tulpine și anume trei tulpine — în averea defunctului V. Zappa, precum și sentințele trib. llovo secția I-a No. 680 și 720 din 1904, din care se vede că a cerut eșirea din diviziune, dar sentințele nu sunt definitive;

Că, instanța de apel constată că moștenitorii defunctului V. Zappa, găsindu-se în stare de indiviziune, înscrierea în roluri nu s'a făcut pe numele tuturor proprietarilor, ci pe numele autorului comun, potrivit art. 28 din legea de constatare și percepere; că modificarea acestei impuneri nu se poate face de cât pe bază de acte autentice translative de proprietate și că recurentul neprezentând asemenea acte cererea sa a fost respinsă;

Având în vedere dispozițiunile art. 28 din legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe;

Considerând că, potrivit acestei dispozițiuni, imobilele stăpânite în indiviziune se vor înscrie în matricole sau pe numele casei autorului comun, sau pe numele tuturor proprietarilor neîmpărțiți, iar schimbarea de nume nu se va putea face în matricole de cât după înfățișarea unui titlu legal translativ de proprietate;

Că, instanța de fond constatând că în ce privește moștenirea decedatului V. Zappa, succesorii, la deschiderea moștenirii, n'au stăruit să fie înscriși în roluri individuale, iar fiscul nefiind obligat să cunoască pe toți moștenitorii ce pretind a avea vocațiune la o succesiune, a înscris imobilele în roluri pe numele defunctului V. Zappa;

Că, prin apelul său, recurentul a pretins nu să fie el personal trecut în roluri cu o parte oare care din imobilele sus zisei succesiuni, căci în acest caz ar fi trebuit să prezinte, conform citatului articol, un act translativ de proprietate, ci a susținut ca să se constate că el este moștenitor, fiindcă numele său ar fi trecut într'o tranșacțiune intervenită între el și cu moștenitorii săi, prin cari i s'ar recunoaște dreptul la o parte oarecare din aceea succesiune și apoi fiindcă înfățișează probe din care pretinde că ar rezultă că el domiciliază în țară, pentru partea lui să se scadă fonciera de la 1 $\frac{1}{2}$ % la 6 $\frac{1}{2}$ %;

Considerând că întru cât nu există nici un text care să autorize pe autoritățile financiare să intre în asemenea fapte și calcule, invederat că comisiunea de apel care a respins cererea recurentului n'a violat nici un text de lege;

Că, în adevăr, administrațiunea financiară înscrie în roluri pe proprietari, iar nu pe acei ce au pretențiuni asupra unui imobil; că, până la facerea părtașului succesiunii și până la individualizarea pe teren a porțiunii asupra căreia recurentul ar avea drept, nu se poate admite schimbarea cerută și înscrierea sa în roluri; că această situațiune fiind certă, nu era locul ca instanța de fond să se ocupe dacă el face ori nu parte dintre moștenitorii V. Zappa și câtă parte are a i se atribui, pentru că acea instanță n'are nici o atribuțiune de felul acesta;

Considerând că, astfel fiind, cu drept cuvânt comisiunea de apel a menținut impunerea în roluri pe numele casei autorului comun, astfel precum prescrie art. 28 din legea de constatare; că prin această procedare, comisiunea nu a săvârșit nici o violare de lege și nici un exces de putere;

Că, dar, prima parte a motivului de casare fiind neîntemeiată față cu cele mai sus expuse, devine fără interes a se ști dacă recurentul are locuința obicinuită în țară sau în străinătate, întru cât urmează să se menție impunerea așa cum e prevăzută în roluri, până se va prezentă un act translativ de proprietate pe numele recurentului.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 2 Decembrie 1909

Președinta d-lui N. Budișteanu, președinte

Baron Barbu B. Bellu cu N. Stănescu

OFERTĂ CU DREPTUL DE OBȚIUNE.— CONTRACT UNILATERAL.— VÂNZARE.— EFECTE JURIDICE.— ART. 38 COD. COM.

Oferta cu dreptul de obțiune constituie un contract unilateral de vânzare, producător de efecte juridice, întrucât nici un text de lege și nici motive de ordine socială sau economică nu se opune la aceasta. Suprimarea dispozițiunilor art. 1589 din codul civil francez se explică prin faptul că o promisiune sinalagmatică de vânzare constituind chiar contractul de vânzare, o dispozițiune specială care să consfințească un asemenea contract ar fi fost inutilă.

No. 56.— Baron Barbu B. Bellu, de o parte, și N. Stănescu, de altă parte, au făcut apel contra sentinței tribunalului Ilfov, secția comercială, No. 590 din 1909.

S'au ascultat: d-l avocat B. Dimitropol, în dezvoltarea motivelor de apel, din partea d-lui Baron Barbu B. Bellu; d-nii avocați I. G. Saita și N. Alexandrescu, pentru N. Stănescu.

Curtea,

Asupra apelurilor făcute de Barbu B. Bellu de o parte și de N. Stănescu, de altă parte, contra sentinței cu No. 590 din 1909 a tribunalului Ilfov secția comercială, apeluri declarate conexe prin jurnalul Curței din 24 Septembrie 1909.

Având în vedere că din actele din dosar, debaterile părților și concluziunile scrise se stabilește:

Că, Barbu B. Bellu, la 7 Decembrie 1905, printr'o scrisoare de obțiune s'a obligat a vinde lui N. Stănescu cu prețul de nouăzeci lei pogonul plus toate spesele, pădurea disponibilă după proprietatea sa Bezdeadul din județul Dâmbovița, în afară de partea cuprinsă între valea lui Tamași, Movilelor și șoseaua Moroeni-Sinaia, pădure ale cărei hotare și suprafață urmau să se determine după ce se vor alege două porțiuni de câte trei mii pogoane fiecare, ce prin contracte deosebite fuseseră vândute înaintea altor persoane;

Că, necăzându-se de acord asupra drepturilor și îndatoririlor contractate, după un schimb de scrisori și telegrame Barbu B. Bellu, la 1 Martie 1906, invită pe Stănescu printr'o somațiune a se pronunța dacă înțelege să cumpere sau nu pădurea în condițiunile ce i se oferise, la care acesta răspunde cerând să i se determine pădurea prin arătarea suprafeței și hotarelor după ce se vor alege cele 6000 pogoane vândute, cerere pe care o re-

petă și mai târziu prin somațiunea dela 3 Decembrie 1907;

Că, în intervalul dintre aceste două somațiuni, Barbu B. Bellu, crezându-se descărcat de ori ce obligațiune față de N. Stănescu, a vândut aceiaș pădure fraților Moise și Bercu Brüll;

Că, în fine, Stănescu la 7 Decembrie 1907, chiamă în judecată pe Barbu B. Bellu cerând ca acesta să fie obligat a executa convențiunea plătindu-i și 30.000 lei ca daune pentru întârziere sau 160.000 lei drept despăgubiri în caz când nu i s'ar mai putea predă pădurea; iar tribunalul prin sentința în contra căreia s'a făcut apel de ambele părți, a admis în parte acțiunea acordând reclamantului 5000 lei cu titlu de daune;

Având în vedere că prin apelurile aduse în judecata Curței, se cere de către Stănescu majorarea sumei acordată ca despăgubire, iar de către Barbu B. Bellu reformarea sentinței tribunalului și respingerea acțiunii;

Având în vedere că părțile în judecată se deosebesc în interpretarea scrisorii de obțiune pe temeiul căreia s'a pornit procesul: Stănescu susținând că oferta ce i s'a făcut deși n'a creat contractul de vânzare, totuși intru cât ea a fost acceptată de dânsul constituie un contract unilateral pe care ofertantul nu-l putea desființa cu dela sine putere, mai cu seamă că nici termen nu se fixase înăuntrul căruia urmă să se exerciteze dreptul de obțiune, nici nu se alesese cele 6000 pogoane vândute înainte pentru a se putea determina partea de pădure ce i se oferise, iar Barbu B. Bellu pretinzând că oferta făcută lui Stănescu n'a fost acceptată de acesta, astfel că a fost în drept a o retrage, ceiace a și făcut vânzând pădurea altor persoane;

Că, în orice caz, chiar dacă oferta ar fi fost acceptată ea constituia o promisiune de vânzare unilaterală care ca și promisiunile sinalagmatice de vânzare nu produc nici un efect juridic, intru cât legiuitorul român n'a produs dispozițiunile art. 1589 din cod. civil francez, după care promisiunile sinalagmatice de vânzare sunt considerate ca contracte de vânzare;

Având în vedere că din actele prezentate Curței de chiar Barbu B. Bellu și anume scrisorile lui Ștefan P. Brătianu adresate lui N. Stănescu purtând datele de 6 Martie 1906, 24 Mai 1906, 26 Mai 1906 și 4 Iulie 1906, precum și din faptul că scrisoarea de obțiune fusese emisă personal de către Bellu lui Stănescu, se dovedește că acesta acceptase oferta ce i se făcuse pentru vânzarea pădurei, astfel că nu se mai poate susține că dânsa constituia o simplă policitațiune «solius promissio oferentis» pe care apelantul Barbu B. Bellu o putea retrage;

Că, din contră, ea constituie un contract unilateral de vânzare, producător de efecte juridice, intru cât nici un text de lege și nici motive de ordine socială sau economică nu se opune la aceasta și intru cât suprimarea

dispozițiunilor art. 1589 din cod. civil francez se explică prin faptul că o promisiune sinalagmatică de vânzare constituind chiar contractul de vânzare, o dispozițiune specială care se consfințească un asemenea contract ar fi fost inutilă;

Având în vedere că, ofertele cu dreptul de obțiune sunt azi de o frecventă aplicațiune, ele răspunzând mai cu seamă unor trebuințe simțite pentru facilitarea tranzacțiunilor comerciale, ofertele făcute în asemenea condițiuni fiind consfințite și prin art. 38 cod. com.;

Că, odată dovedită existența contractului intervenit între părți, iar Barbu B. Bellu nefăcând alegerea pădurei ce oferise spre vânzare lui N. Stănescu pentru ca acesta să-și poată exercita dreptul de obțiune, iar mai în urmă desființând contractul cu de la sine putere prin vânzarea ei altor persoane, dânsul a cauzat lui N. Stănescu un prejudiciu pe care tribunalul l'a apreciat bine la suma de 5000 lei avându-se în vedere întinderea aproximativă a pădurei oferită, câștigul ce-l ar fi putut realiza din exploatarea pădurei și faptul că N. Stănescu nu a făcut dovada altor prejudicii ce ar fi suferit din cauza neexecutării contractului;

Că, dar, ambele ambele apeluri sunt neintemeiate.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier N. Procopescu, respinge.

Semnați: N. Budișteanu, Al. Alessiu, V. Antinescu,
D. Mavrodin, N. Procopescu.

Observație. — Promisiunea de a vinde sau de a cumpăra conferă părților dreptul de a cere executarea contractului. Aceasta rezultă din principiile generale. Art. 1589 din codul francez a fost eliminat din codul nostru ca și din acel italian, ca inutil, acest text fiind expresiunea unei vechi controverse din dreptul cutumiar francez. Vezi D. Alexandresco, t. VIII, p. 555, 556. S. R.

TRIBUNALU JUDEȚULUI IAȘI

SECȚIUNEA III

Audiența dela 1 Februarie 1910

Președinta d-lui Em. Lepădatu, președinte

Vasile C. Dolhescu cu Ion L. Belcescu și alții

PĂMÂNT RURAL.— ÎMPROPRIETĂRIRE.— ÎNSTRĂINARE.— EXCEPȚIUNI.— STRICTĂ INTERPRETARE.— FEMEI.— DACA POT DOBÂNDI PĂMÂNT RURAL.— INCAPACITATE.— ART. 7 DIN LEGEA DELA 1864.— ART. 1 DIN LEGEA INTERPRETATIVĂ DELA 1879.

Potrivit dispozițiunilor legii de împrumut și de înstrăinarea pământurilor rurale date potrivit acestor legi, nu poate fi admisă decât după excepțiunile stabilite de legiuitor, cari fiind de strictă interpre-

tare, înțelesul și cuprinsul lor nu poate fi întins peste cazurile anume arătate.

Astfel, femeile neavând capacitatea legală de a dobândi pământ rural, ele nu pot nici prescrie proprietatea unor asemenea pământuri.

S'au ascultat din partea oponentului d-nii avocați D. Alexandresco și Gr. Teodoru.

Tribunalul,

Având în vedere că, astăzi este a se cerceta opoziția făcută de Vasile C. Dolhescu contra sentinței acestui trib. No. 226 din 1908, prin care s'a admis apelul declarat de către Ioan L. Belcescu, G. Gafița, I. Anghel contra cărței de judecată No. 62 din 1906 a jud. de ocol Bahlui, admitându-se acțiunea ce o intentaseră contra oponentului pentru revendicare de pământ rural;

Având în vedere că reclamantul stabilind cu acte și cu depunerea martorilor că cu pământul de 2 fâlci 40 prăj. loc de hrană și 12 $\frac{1}{2}$ prăj. loc de casă situat în com. Cotnari, a fost înproprietărit def. Th. Timofti și că dânsii sunt singuri moștenitori în grad succesibil, oponentul invoacă în apărarea drepturilor sale actul de donație aut. de trib lași secția III la No... din 1888 prin care Ioana fiica lui Th. Timofti dăruiește pământul în litigiu Sultanei C. Dolhescu mama oponentului și că în puterea acestui act dânsul e proprietar, sau în tot cazul a câștigat proprietatea prin prescripția de 10 ani, după cum a stabilit cu martori trebuind a fi considerat actul de donație ca un just titlu;

Având în vedere că față cu titlul prezentat, singura chestiune a fost a se ști dacă înstreinarea făcută de către Ioana Th. Timofti către Sultana Dolhesca poate fi socotită valabilă față cu dispozițiunile legilor de improprietărire și persoanele către care se pot înstreina pământurile date conform acestor legi;

Având în vedere că fiind admis că aceste pământuri nu sunt inalienabile nici imprescriptibile în mod absolut conform legii din 1864, urmează a fi strict interpretată această lege fiind menită a ocroti interese de ordine socială și economică; că, potrivit dispozițiunii art. 7 a acestei legi, sătenii improprietăriți nu pot instrăina pământul ce li s'a dat de către comună sau alt sătean, iar art. 1 din legea interpretativă din 1879 lămurind aceste dispoziții, arată că invoirea dată sătenilor de a cumpăra pământuri de ale foștilor clăcași este mărginită numai în favorarea cultivatorilor sătenii cari nefiind clăcași în 1864, nu au avut asemenea pământuri și numai pe întinderea de pământ recunoscută unui fost clăcaș;

Că dovada cea mai sigură despre intențiunea legiuitorului rezultă din modul de aplicațiune a legii din 1864 când nu s'au dat pământuri de cât bărbaților care făcuseră claca nu și femeilor;

Că, într' altfel ar fi a se creia excepțiuni prin inter-

pretare care, orcât de echitabilă ar fi, ar contrazice spiritul legii într'o materie de ordine publică;

Că, potrivit art. 11 al legii din 1879, instrăinările făcute către alte persoane de cât cele indicate sunt și rămân nule conform art. 7 din legea de la 1864;

Că, femeile neavând capacitatea legală de a dobândi pământ rural nu pot nici prescrie proprietatea unor asemenea pământuri;

Că, deci, donațiunea pe care Ioana Th. Timofti a trecut-o către Sultana C. Dolhescu fiind nulă, pământul se cuvine reclamanților ca moștenitori ai defunctului Th. Timofti, așa că acțiunea lor urmează a fi admisă, respingându se opoziția lui Vasile C. Dolhescu ca nefondată.

Pentru aceste motive, respinge opoziția.

Semnați: Em. Lepădatu, D. Cihodariu.

Observație — Chestiunea de a se ști dacă femeile puteau dobândi pământ rural eră altădată controversată.

Tot controversată eră și chestiunea de a se ști dacă preoții și învățătorii puteau dobândi asemenea pământuri. (Cpr. Cas. rom., *Cr. judiciar* din 1910, No. 30 și revista *Jurisprudența* din 20 Maiu 1910, No. 17, p. 263. Vezi asupra tuturor acestor chestiuni, D. Alexandresco, tom. III, p. 136, *ad notam* (ed. 2-a).

Astăzi, însă, legea din 7 Aprilie 1910, promulgată în *Monitorul oficial* din 7 Aprilie 1910, No. 6, hotărăște că preoții, dascălii de biserici, învățătorii și femeile sătence pot dobândi pământ rural.

S. R.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA

— 22 Ianuarie 1910 —

LUCRU JUDECAT. — DACĂ POATE FI INVOCAT PENTRU PRIMA OARĂ ÎN CASAȚIUNE.— AR. 1351 C. FR. (1201 C. COM.).

Autoritatea lucrului judecat, nefiind de ordine publică, nu poate fi invocată pentru prima oară înaintea Curței de casație.

(Din *Bulletin des sommaires de la jurisprudence française, Recueil Phily*, anul 1910, p. 820, No. 4320).

Observație. — Jurisprudența și doctrină constantă. Vezi Cas. rom. Bult. 1869, p. 145 și 458; Bult. 1886, p. 484 și *Dreptul* din 1886, No. 7; din 1894, No. 38; Bult. 1892, pg. 35; Bult. 1898, pg. 388; Cas. fr. Sirey, 96. 1. 13; Sirey, 97. 1. 227; D. P. 1901. 1. 153; Sirey, 1902. 1. 265; Griolet, *Autorité de la chose jugée*, pg. 176, 177; Crépon, *Pourvoi en cassation*, II, 1243 urm.; Répert. Dalloz, *Supplément*, v^o *Cassation*, 435; Pand. fr., v^o *Chose jugée*, 1527 și v^o *Cassation*, 1281; T. Huc, VIII, 333, precum și multe alte autorități citate de d-l profesor D. Alexandresco, tom. VII, pg. 454, nota 1.

S. R.